

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

RUDNIKA BOKSITA D.O.O. ZA EKSPLOATACIJU RUDE ŠIROKI BRIJEG

za 2018. godinu

Broj: 01-02-09-14-4-2023-5/18

Sarajevo, maj 2019. godine

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA.....	1
1.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA	1
2.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI	3
II	KRITERIJI ZA REVIZIJU	5
III	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI	6
1.	UVOD	6
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	6
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA IZ PRETHODNIH REVIZIJA I ANALIZA PODUZETIH MJERA.....	6
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA	7
5.	PLANIRANJE, DONOŠENJE PLANA POSLOVANJA I FINANSIJSKOG PLANA I IZVJEŠTAVANJE	8
6.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	9
6.1	BILANS USPJEHA	9
6.1.1	Prihodi	9
6.1.1.1	Poslovni prihodi.....	9
6.1.2	Rashodi.....	10
6.1.2.1	Poslovni rashodi	10
6.1.2.2	Troškovi plata i ostalih ličnih primanja	10
6.1.2.3	Troškovi proizvodnih usluga	11
6.1.2.4	Nematerijalni troškovi.....	12
6.1.3	Finansijski rashodi	12
6.1.3.1	Ostali rashodi i gubici	12
6.1.3.2	Povećanje vrijednosti zaliha učinaka	12
6.1.4	Finansijski rezultat.....	12
6.2	BILANS STANJA.....	13
6.2.1	Stalna sredstva i dugoročni plasmani	13
6.2.2	Tekuća sredstva.....	14
6.2.2.1	Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	14
6.2.2.2	Gotovina i gotovinski ekvivalenti.....	15
6.2.2.3	Kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i aktivna vremenska razgraničenja	15
6.2.3	Kapital.....	16
6.2.4	Obaveze.....	17
6.2.4.1	Dugoročne obaveze	17
6.2.4.2	Popis sredstava i obaveza	18
6.3	IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA.....	18
6.4	IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU.....	18
6.5	BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE	18
7.	JAVNE NABAVKE.....	19
8.	OSTALI NALAZI	20
8.1	<i>Sudski sporovi.....</i>	<i>20</i>
8.2	<i>Potencijalne obaveze</i>	<i>20</i>
9.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA	21
IV	PRILOG GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	22
	<i>Bilans uspjeha za period 01.01.-31.12.2018. godine</i>	<i>23</i>
	<i>Bilans stanja na dan 31.12.2018. godine</i>	<i>25</i>
	<i>Izveštaj o gotovinskim tokovima za period od 01.01. do 31.12.2018. godine (INDIREKTNA METODA).....</i>	<i>26</i>
	<i>Izveštaj o promjenama u kapitalu za period koji završava na dan 31.12.2018. godine</i>	<i>28</i>

I IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Izveštaj nezavisnog revizora se daje na osnovu provedene finansijske revizije koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Negativno mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja **Rudnika boksita d.o.o. za eksploataciju rude Široki Brijeg (u daljem tekstu: Društvo)** koji obuhvataju: bilans stanja - izvještaj o finansijskom položaju na kraju perioda, bilans uspjeha - izvještaj o ukupnom rezultatu za period, izvještaj o novčanim tokovima - izvještaj o tokovima gotovine, izvještaj o promjenama na kapitalu i bilješke uz finansijske izvještaje, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, zbog važnosti pitanja opisanih u odjeljku *Osnova za negativno mišljenje*, finansijski izvještaji Društva ne prikazuju istinito i fer, u svim materijalnim aspektima, finansijsko stanje imovine, obaveza i izvora sredstava na 31.12.2018. godine, rezultat poslovanja, novčane tokove i promjene na kapitalu za godinu koja se završava na navedeni datum, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnova za negativno mišljenje

Kao što je navedeno u Izvještaju:

- 1. Nematerijalna imovina iskazana je iznosu 1.068.138 KM iako ista nije u posjedu Društva, već je polazni osnov za izdavanje koncesije od strane Županije Zapadnohercegovačke za eksploataciju boksita. Navedeno ima za posljedicu da su imovina i kapital (statutarne i ostale rezerve) precijenjene za navedeni iznos (tačke 6.2.1 i 6.2.3 Izvještaja);**
- 2. Zalihe gotovih proizvoda i proizvodnje u toku u ukupnom iznosu 982.500 KM nisu iskazane u skladu sa zahtjevima MRS 2- Zalihe. Uspostavljene evidencije ne daju podatak stvarne cijene koštanja zaliha, niti se može utvrditi koja je cijena niža (prodajna ili cijena koštanja), radi pravilnog mjerenja vrijednosti zaliha u skladu sa zahtjevima standarda. Efekte na finansijske izvještaje nije moguće kvantificirati (tačka 6.2.2.1 Izvještaja);**
- 3. Amortizacija građevinskih objekata i dio amortizacije transportnih sredstava u ukupnom iznosu 30.456 KM, evidentirana je direktno na umanjenje kapitala (smanjenje statutarne rezervi), umjesto na rashod perioda kako nalažu paragrafi 48. i 49. MRS 16- Nekretnine, postrojenja i oprema. Navedeno ima za posljedicu da su rashodi tekućeg perioda podcijenjeni, a i finansijski rezultat precijenjen za navedeni iznos (tačka 6.1.2.3 Izvještaja);**
- 4. Rezervisanja za obnovu zemljišta korištenog za vađenje rude nisu izvršena u skladu sa MRS 37- Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva i Zakonom o rudarstvu FBiH, niti za koncesijske naknade utvrđene Ugovorom, što ima za posljedicu da su obaveze i rashodi podcijenjeni. Efekte na finansijske izvještaje nije moguće kvantificirati (tačka 8.2 Izvještaja).**

Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i primjenjivim Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija (ISSAI). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja*.

Nezavisni smo od Društva u skladu s ISSAI 30 – Etičkim kodeksom kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu sa tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše negativno mišljenje.

Ključna pitanja revizije

Osim pitanja navedenih u odjeljku *Osnova za negativno mišljenje* utvrdili smo da nema drugih ključnih pitanja revizije.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Društva je odgovorno za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uslijed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena, koje su razumne u datim okolnostima.

U sastavljanju finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno za procjenjivanje sposobnosti Društva da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako rukovodstvo ili namjerava likvidirati Društvo ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja koje je ustanovilo Društvo.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome da li su finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili greške kao i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu sa Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili greške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu sa Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija, stvaramo profesionalne procjena i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvještaja, zbog prevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja nastalog uslijed prevare je veći od rizika nastalog uslijed greške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Društva.
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena kao i povezanih objava izvršenih od strane rukovodstva.
- Zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove zasnovano na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi rukovodstvo, zasnovano na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pažnju u našem izvještaju nezavisnog revizora na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvještaja nezavisnog revizora. Međutim,

budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Društvo prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju.

- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s rukovodstvom, između ostalih pitanja, i u vezi s planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i onima u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Između pitanja o kojima se komunicira s rukovodstvom, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem revizorovom izvještaju, osim ako zakon ili regulativa sprečava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u izuzetno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba izvijestiti u našem izvještaju nezavisnog revizora, jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice izvještavanja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog izvještavanja.

2. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Mišljenje s rezervom

Uz reviziju finansijskih izvještaja **Rudnika boksita d.o.o. za eksploataciju rude Široki Brijeg za 2018. godinu**, izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, osim za navedeno u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Društva za 2018. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. **Društvo je usluge prevoza rude u iznosu od 478.461 KM, nabavku goriva 51.289 KM i kupovinu rabljenih vozila 32.000 KM, vršilo bez provođenja odredbi Zakona o javnim nabavkama (tačka 7. Izvještaja);**
2. **Popisom imovine i obaveza nije utvrđeno stvarno stanje, a samim tim nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, kako nalažu članovi 25. i 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH (tačka 6.2.4.2 Izvještaja).**

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i ISSAI 4000-Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od Društva u skladu s ISSAI 30 – Etičkim kodeksom kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu sa tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na slijedeće pitanje:

- **Nadzorni odbor je bez provedene konkursne procedure, imenovao v.d. direktora Društva, što nije u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima i Statutom Društva (tačka 4. Izvještaja).**

Naše mišljenje nije modificirano u vezi s navedenim pitanjem.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo Društva je također odgovorno da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije u skladu sa propisima kojima su regulisane i potvrđuje da je tokom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Oni koji su zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadziranje usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa zakonima i drugim propisima.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura, kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Društva, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 20.05.2019. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobarić, dipl.oec.

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić, dipl.oec.

II KRITERIJI ZA REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine, u okviru finansijske revizije provodi i reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijeva proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza, kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni sa odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Kriterij za reviziju finansijskih izvještaja su sljedeći:

- Zakon o računovodstvu i reviziji FBiH;
- Međunarodni računovodstveni standardi;
- Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja.

Kriterij za reviziju usklađenosti su sljedeći:

- Zakon o privrednim društvima;
- Zakon o javnim preduzećima u FBiH;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o radu;
- Granski kolektivni ugovor za oblast rudarstva;
- Zakon o platama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija FBiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH;
- Zakon o porezu na dobit;
- Zakon o porezu na dohodak;
- Zakon o doprinosima;
- Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
- Zakon o rudarstvu FBiH.

III IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

Društvo je osnovano je 1948. godine i poslovalo je u sastavu kompanije Aluminijski Mostar. Od 1989. godine Društvo posluje samostalno. U tom periodu formirana je mostarska Glinica koja otkupljuje rudu. U sudskom registru Društvo je registrovano za obavljanje poslova vađenja rude boksita i u 100% -om je vlasništvu Županije Zapadnohercegovačke, sa osnovnim upisanim kapitalom od 2.000 KM.

Organi upravljanja u Društva su: Skupština, Nadzorni odbor i Uprava koju čini direktor.

Društvom rukovodi v.d. direktor Stanko Ljubić, imenovan od strane Nadzornog odbora dana 08.02.2018. godine na funkciju vršioca dužnosti, koju i do danas obavlja.

Skupštinu Društva čine predstavnici Županije Zapadnohercegovačke kao 100% vlasnika kapitala, koji su u 2018. godini održali jednu sjednicu.

Vlada Županije Zapadnohercegovačke je 06.02.2018. godine donijela Rješenje o imenovanju privremenog Nadzornog odbora Društva u sastavu: Jozo Soldo-predsjednik, Miljenko Soldo-član, Zoran Vidović-član. Nadzorni odbor održao je osam sjednica u 2018. godini.

Unutrašnja organizacija i način rada Društva utvrđeni su Pravilnikom o radu, na koji je Nadzorni odbor dao saglasnost 29.09.2016. godine kao i Pravilnikom o utvrđivanju i sistematizaciji poslova i radnih zadataka (oktobar 2012. godine).

Pravilnikom je sistematizovano 65 radnih mjesta, a na dan 31.12.2018. godine u Društvu je 45 radnih mjesta bilo popunjeno. Tokom 2018. godine primljena su 2 zaposlenika, a za 3 zaposlenika je prestao radni odnos.

Sjedište Društva je u Širokom Brijegu, u ulici Fra Didaka Buntića 14.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Društva za 2018. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i sa relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj finansijske revizije je da na osnovu provedene revizije izrazi mišljenje da li su finansijski izvještaji pouzdani i da li bilansi u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja plana. Revizijom će se procijeniti da li rukovodstvo institucije primjenjuje zakone i propise i koristi sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkcija interne revizije.

Revizija je obavljena u skladu sa internim planskim dokumentima revizije, u periodu od decembra 2018. godine do marta 2019. godine, sa prekidima.

S obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA IZ PRETHODNIH REVIZIJA I ANALIZA PODUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH (u daljem tekstu: Ured) prvi put vrši finansijsku reviziju Društva.

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Sistem internih kontrola

Radi ostvarenja programskih ciljeva rada, menadžment je odgovoran za uspostavljanje funkcionalnog sistema interne kontrole u cilju ekonomičnog, efikasnog i efektivnog trošenja javnih sredstava. Faktor koji najviše utiče na funkcionalnost istog je povoljno kontrolno okruženje koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacionu strukturu, način rukovođenja i poštivanje postojećih zakonskih propisa.

Pravilnikom o utvrđivanju i sistematizaciji poslova i radnih zadataka, definisani su uslovi koje zaposlenici moraju ispunjavati kako bi mogli raditi na određenom radnom mjestu, potreban broj izvršitelja na radnim mjestima i druga pitanja.

Revizijom je izvršeno ispitivanje sistema internih kontrola, kako bi se procijenila tačnost i pouzdanost podataka na kojima se baziraju finansijski izvještaji i usklađenost istih sa važećim zakonskim i drugim propisima. Polazni osnov za uspostavu kontrolnog okruženja je usvajanje adekvatne organizacione strukture i donošenje kvalitetnih internih akata.

Društvo je donijelo značajan broj internih akata kojima su uređene procedure i postupanja zaposlenika u obavljanju poslova i radnih zadataka, kao što su Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama; Pravilnik o nabavci robe i vršenju usluga i ustupanja radova, Pravilnik o popisu i drugi. Međutim, naprijed navedeni interni akti nisu bili dovoljni da se uspostavi funkcionalan sistem internih kontrola, što je dovelo do određenih propusta, a koji se odnose na slijedeće: računovodstvene usluge izrade završnog računa i finansijskih izvještaja vrši vanjska agencija za knjigovodstvo na osnovu dostavljene dokumentacije; nije vršena procjena vrijednosti stalnih sredstava; nije vršena procjena vrijednosti rezervi rude; zalihe nisu vrednovane u skladu sa MRS 2- Zalihe; Društvo nema vlasništvo nad svim nekretninama koje koristi i koje su iskazane u poslovnim knjigama; iskazani kapital u finansijskim izvještajima nije usaglašen sa kapitalom iskazanim u sudskom registru; svi troškovi amortizacije nisu iskazani u bilansu uspjeha; nije izvršena procjena niti rezervisanje u skladu sa članom 59. Zakona o rudarstvu FBiH; odredbe Zakona o javnim nabavkama nisu dosljedno primjenjivane; popis imovine i obaveza nije u potpunosti izvršen u skladu sa zakonskim propisima.

Za naprijed navedene nedostatke i slabosti u funkcionisanju sistema internih kontrola date su preporuke u dijelovima Izvještaja u kojima su šire obrazložene spomenute aktivnosti.

Društvo nije u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH¹ i Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH² dizajniralo i implementiralo sistem internih kontrola po COSO modelu. U skladu sa navedenim Zakonom, Društvo nije sačinilo godišnji izvještaj o funkcionisanju sistema finansijskog upravljanja i kontrole za 2018. godinu niti je odredilo koordinatora za finansijsko upravljanje i kontrolu.

Preporuka:

- ***Sistem internih kontrola uspostaviti u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH.***

Nadzorni odbor na sjednici održanoj 08.02.2018. godine, bez provedene konkursne procedure, imenovao je v.d. direktora Stanka Ljubića. Ugovor sa v.d. direktorom zaključen je 06.03.2018. godine.

Na ovakav način izvršen izbor direktora nije u skladu sa članom 12. Zakona o javnim preduzećima i članom 28. Statuta Društva koji nalažu da se uprava bira, imenuje i razrješava, na osnovu javnog konkursa, iz reda kandidata koji po menadžerskim znanjima i iskustvu najbolje odgovaraju za izvršenje operativnih i poslovnih potreba Društva.

¹ „Sl. novine FBiH“ broj:38/16;

² „Sl. novine FBiH“ broj 06/17;

Preporuka:

- **Izbor direktora izvršiti u skladu sa postupcima utvrđenim Zakonom o javnim preduzećima i Statutom Društva, na osnovu provedenog javnog konkursa.**

Interna revizija

Društvo nije u skladu sa članom 27. Zakona o javnim preduzećima u FBiH formiralo Odbor za reviziju.

Preporuka:

- **U skladu sa članom 27. Zakona o javnim preduzećima u FBiH formirati Odbor za reviziju.**

5. PLANIRANJE, DONOŠENJE PLANA POSLOVANJA I FINANSIJSKOG PLANA I IZVJEŠTAVANJE

Društvo nije, u skladu sa članovima 22. -24. Zakona o javnim preduzećima u FBiH, izradilo trogodišnji plan poslovanja. U skladu sa članom 22. navedenog Zakona, isti treba biti dostavljen Uredu za reviziju institucija u FBiH.

Uprava Društva je Godišnji plan rada za 2018. godinu sačinila u decembru 2017. godine, a Nadzorni odbor usvojio 12.12.2017. godine. Isti je utvrđen u skladu sa Statutom, Geološkim aktivnostima planiranih za 2018. godinu na ležištima boksita, te pokazatelja poslovanja iz prethodnih godina.

Plan rada za 2018. godinu sastoji se od: finansijskog plana, plana proizvodnje, dinamičkog plana otpreme rude, plana geoloških aktivnosti, investicijskih radova, te radne snage i planirane mehanizacije. Planirana prodaja boksita za 2018. godinu iznosila je 40.000 t (+,- 10%).

Osnovne ekonomske kategorije planirane su u slijedećim iznosima:

KM						
R. br.	Pozicija	Ostvareno u 2017. god.	Plan za 2018. god.	Ostvareno u 2018. god.	Indeks (5/3)	Indeks (5/4)
1	2	3	4	5	6	7
I	Prihodi	2.897.176	3.186.894	2.460.891	85	77
II	Rashodi	2.875.691	3.105.746	2.451.321	85	79
III	Dobit prije poreza (I-II)	21.485	81.147	9.570	45	12

U 2018. godini iskazan je ukupan prihod 2.460.891 KM, što je u odnosu na Plan manje za 726.003 KM, a u odnosu na prethodnu godinu manje za 436.285 KM.

Rashodi u 2018. godini iskazani su 2.451.321 KM, što je u odnosu na plan manje za 654.425 KM, a u odnosu na prethodnu godinu manje za 424.370 KM.

Smanjenje na poziciji prihoda i rashoda u 2018. u odnosu na ostvarenje 2017. godine rezultat je različitog iskazivanja istih. Naime u 2017. godini kupcu je prema ugovoru fakturisan i prevoz koji je ugovoren sa prevoznicima (fakturisan Društvu), pa su obje pozicije i prihod i rashodi bile uvećane za isti iznos. Što se tiče planiranih količina iskopane rude, nema značajnih odstupanja.

Praćenje izvršenja Plana poslovanja vrši Uprava zajedno sa Ekonomsko-računovodstvenom službom, prati se analiza raspoloživih sredstava i daju informacije Direktoruz vezane za izvršenje i odstupanje od planiranog, na osnovu knjigovodstvenih i drugih evidencija.

Međutim, Uprava isti nije usaglasila niti izvršila potrebne izmjene Plana poslovanja kako nalaže član 24. Zakona o javnim preduzećima u FBiH.

U 2018. godini iskazan je finansijski rezultat 9.570 KM.

Uprava Društva izvještava Nadzorni odbor najmanje dva puta godišnje, po izradi polugodišnjeg i godišnjeg obračuna za prethodnu poslovnu godinu.

Godišnje finansijske izvještaje za 2018. godinu, Društvo je sačinilo i dostavilo nadležnim organima i institucijama u skladu sa važećim propisima i u utvrđenom roku.

Godišnji izvještaj o poslovanju, kao i ostali navedeni akti nisu bili razmatrani od strane Nadzornog odbora i Skupštine Društva do okončanja konačne revizije.

Preporuke:

- *Trogodišnji plan poslovanja izraditi u skladu sa članovima 22.-24. Zakona o javnim preduzećima u FBiH i isti dostaviti Uredu za reviziju institucija u FBiH;*
- *Uprava Društva treba na godišnjem osnovu razmotriti plan poslovanja te u slučaju potrebe, a u skladu sa njegovim ciljevima, revidirati i usaglasiti plan poslovanja radi njegovog prilagođavanja kretanjima na komercijalnom tržištu, kako nalaže član 24. Zakona o javnim preduzećima u FBiH.*

6. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

6.1 BILANS USPJEHA

6.1.1 Prihodi

Struktura ostvarenih prihoda u obračunskom periodu iskazana je kako slijedi:

	01.01. - 31.12.2018.	01.01. - 31.12.2017.
PRIHODI	2.460.891	2.897.176
Poslovni prihodi	2.447.683	2.897.176
Prihodi od prodaje roba	-	-
Prihodi od prodaje učinaka	2.444.382	2.897.048
Ostali poslovni prihodi	3.301	128
Ostali prihodi i dobici	13.208	-

6.1.1.1 Poslovni prihodi

Poslovni prihodi iskazani su 2.460.891 KM, a čine ih prihodi od prodaje učinaka, ostali poslovni prihodi i ostali prihodi i dobici..

Prihodi od prodaje učinaka iskazani su 2.444.382 KM, a odnose se na prihode od prodaje boksita za kupca Erdal d.o.o Sarajevo. Cijena boksita utvrđuje se na osnovu bazne cijene (cijena koštanja uvećanja za maržu), a koja se naknadno koriguje u odnosu na kvalitet boksita, odnosno učešća baznih parametara (Al_2O_3 , SiO_2 , CaO , ZnO , i vlage) u kvaliteti boksita. Količina i kvalitet isporučenog boksita mjeri se na vagi, odnosno laboratoriji u krugu kompanije „Alumina“ d.o.o. Zvornik. Ugovorena cijena boksita je 52 KM/t, franko Mostar utovareno u željezničke vagone, a utovareno u kamione 50 KM/t dok je na paritetu Zvornik kamionima do fabrike 73 KM/t. Društvo je u toku 2018. godine isporučilo 39.324 tone boksita i ostvarilo prosječnu prodajnu cijenu 62,2 KM, što ukazuje da je isporučen kvalitetan boksit, te da su na ugovorene bazne cijene obračunate premije (a ne penali), kako je definisano sklopljenim ugovorom.

Ostali poslovni prihodi iskazani su 3.301 KM i odnose se na prihode od izdavanja objekata u zakup.

Ostali prihodi i dobici čine prihodi od prodaje stalnog sredstva 10.426 KM i otpis obaveza 2.781 KM.

6.1.2 Rashodi

U finansijskim izvještajima iskazani su rashodi 2.451.321 KM i u odnosu na prethodnu godinu manji su za 424.370 KM, a čine ih:

	KM	
	001.01.-31.12.2018.	01.01.-31.12.2017.
RASHODI	2.451.321	2.875.691
Poslovni rashodi:	2.390.947	2.861.501
Materijalni troškovi	610.637	518.150
Troškovi plata i ostalih ličnih primanja	1.137.062	1.061.455
Troškovi proizvodnih usluga	1.057.088	1.452.624
Amortizacija	79.090	50.977
Nematerijalni troškovi	77.570	55.295
Povećanje vrijednosti zaliha učinaka	570.500	277.000
Financijski rashodi	18.094	390
Ostali rashodi i gubici	42.280	13.800

6.1.2.1 Poslovni rashodi

Poslovni rashodi iskazani su 2.390.947 KM i sastoje se od:

6.1.2.1.1 Materijalni troškovi

Materijalni troškovi iskazani su 610.637 KM i u direktnoj su vezi sa ostvarenim prihodom po osnovu obavljanja redovne djelatnosti, a najznačajniji su: utrošeno gorivo 383.536 KM, utrošeni rezervni dijelovi 107.678 KM, utrošak sirovina, materijala i rezervnih dijelova 92.793 KM (utrošen materijal na radilištu, potrošni materijal za čišćenje i održavanje kancelarija i troškovi kancelarijskog materijala), utrošena električna energija 7.234 KM, utrošeno mazivo 7.115 KM, higijenski materijal 6.294 KM, te uredski materijal 5.741 KM.

Utrošeno gorivo iskazano je 383.536 KM, a odnosi se na gorivo za mehanizaciju u proizvodnji i službena vozila. Tokom 2018. godine Društvo je nabavku goriva vršilo od tri dobavljača i to: Bagarić d.o.o. za trgovinu Široki Brijeg, ABC Petrol d.o.o. Široki Brijeg i ZDB d.o.o. Široki Brijeg Jare. Nabavka goriva od dobavljača Bagarić d.o.o. (ukupno nabavljeno 340.808 KM) i ABC Petrol (ukupno nabavljeno 74.266 KM) vršila se nakon provedenog otvorenog postupka javne nabavke i u skladu sa potpisanim ugovorima. **Gorivo od dobavljača ZDB d.o.o. Široki Brijeg (51.289 KM) nabavljeno je na osnovu Ugovora iz 2017. godine, zaključenog bez provedenog postupka javne nabavke, što je šire pojašnjeno u tački 7. Izvještaja Javne nabavke.**

Odlukom Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje o količinama dizel-goriva na koje se ne plaća cestarina, Društvu je odobreno 120.000 litara za 2018. godinu. Navedenu pogodnost Društvo je iskoristilo samo u septembru i oktobru 2018. godine.

6.1.2.2 Troškovi plata i ostalih ličnih primanja

U okviru poslovnih rashoda značajni su izdaci za plate i ostala lična primanja, a njihova struktura je:

	KM
Troškovi plata i ostalih primanja zaposlenih	1.137.062
Troškovi plata i naknada plata	919.313
Troškovi ostalih primanja i naknada zaposlenih	175.979
Troškovi naknada ostalim fizičkim licima	41.770

Troškovi plata i ostalih primanja zaposlenih iskazani su 1.137.062 KM. U okviru istih najveći su troškovi plata i naknada plata zaposlenih 919.313 KM, a čine ih: neto plate, i pripadajući porezi i doprinosi.

Prilikom obračuna i isplate plata i naknada primjenjuju se odredbe Zakona o radu³, Granskog kolektivnog ugovora za oblast rudarstva⁴, Pravilnika o radu, Pravilnika o utvrđivanju i sistematizaciji poslova i radnih zadataka i Pravilnika o platama i drugim primanjima zaposlenika (04.05.2018. godine).

Pravilnikom o platama i drugim primanjima zaposlenika na jedinstven su način regulisane plate zaposlenih, osnovna i najniža neto plata, koeficijenti po grupama složenosti poslova, dodaci i naknade plata i dodatna primanja.

Obračun se vrši na osnovu pojedinačnih ugovora o radu koji su doneseni i zaključeni u skladu sa naprijed navedenim aktima i ostalom važećom zakonskom regulativom.

Najviša neto plata isplaćena u Društvu u 2018. godini je plata direktora u iznosu 2.151 KM, a najniža 686 KM, dok je prosječna neto plata na nivou Društva iskazana 960 KM.

Ugovorena osnovna mjesečna plata direktora obračunava se u skladu sa Pravilnikom o platama, dodacima i naknadama plate primjenom koeficijenta 4,00.

Troškovi ostalih primanja i naknada zaposlenih iskazani su 175.979 KM i isplaćene u skladu sa Pravilnikom o platama i drugim primanjima zaposlenika i Odlukom direktora. Ove troškove čine ih:

Naknade za topli obrok iskazane 89.802 KM obračunavale su se na osnovu Odluke direktora o isplati toplog obroka za 2018. godinu u visini od 8,50 KM dnevno.

Naknade za prevoz na posao i sa posla iskazane su 35.994 KM, a odnose se na troškove prevoza za zaposlenike kojima nije osiguran prevoz na posao i sa posla, a čije mjesto stanovanja od mjesta rada udaljeno najmanje dva kilometra.

Naknada zaposlenim za godišnji odmor (regres) u 2018. godini iskazan je 18.920 KM, a isplaćen je u visini od 440 KM po zaposleniku.

Naknade za otpremnine prilikom odlaska u penziju iskazane su 16.035 KM, a obračunavaju se u visini od pet prosječnih plata radnika isplaćene u prethodna tri mjeseca, odnosno tri prosječne plate u Federaciji BiH prema posljednjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku.

Ostale naknade zaposlenim iskazane su 13.900 KM, a odnose se na novčane pomoći u slučaju smrti ili teže bolesti radnika.

Troškovi službenih putovanja zaposlenih iskazani su 1.328 KM, a odnose se na troškove dnevnica za službena putovanja u zemlji i inostranstvu. Visina dnevnica za službena putovanja u zemlji i inostranstvu isplaćuje se na način propisan za federalne organe uprave.

Naknade Nadzornom odboru iskazane su 19.024 KM, a odnose se na isplate naknada članovima Nadzornog odbora, te pripadajućih poreza i doprinosa. Predsjedniku Nadzornog odbora isplaćuje se mjesečna naknada u visini od 300 KM, a članovima po 250 KM mjesečno.

Troškovi naknada ostalim fizičkim licima iskazani su 22.746 KM i odnose se na troškove po osnovu zaključenih ugovora o djelu i ugovora o privremenim i povremenim poslovima.

6.1.2.3 Troškovi proizvodnih usluga

Troškovi proizvodnih usluga iskazani su 1.057.088 KM. U okviru istih najznačajniji su: troškovi transportnih usluga u cestovnom prometu 478.461 KM, troškovi usluga kooperanata i ostalih usluga 419.310 KM, troškovi odštete zemljišta 97.160 KM, troškovi usluga održavanja 33.471 KM.

Troškovi transportnih usluga iskazani 478.461 KM, a odnose se na ugovorene usluge prevoza rude boksita od radilišta Orašnica do depoa Visoka Glavica i prijevoz rude od depoa do Mostara. **Ove usluge vršene su na osnovu zaključenih Ugovora sa više prevoznika, bez provedenih postupka javnih nabavki, što je šire objašnjeno u tački 7. Izvještaja Javne nabavke.**

Troškovi usluga kooperanata i troškovi ostalih usluga iznose 419.310 KM odnose se na izvođenje rudarskih radova na iskopu za potrebe rudnika. Ugovor je sklopljen u 2017. godini sa firmom GRADAC KOP d.o.o. Posušje, nakon provedenog otvorenog postupka javne nabavke.

Troškovi reklame i sponzorstva iskazani 14.850 KM odnose se na davanja raznim udruženjima i sportskim društvima, na području općine Široki Brijeg nastalih na osnovu Odluke direktora.

³ „Sl. Novine FBiH“, br.26/16;

⁴ „Sl. Novine FBiH“, br.72/16;

Troškovi amortizacije iskazani su 79.090 KM. Amortizacija se vrši proporcionalnom metodom otpisa, što je detaljnije pojašnjeno u tački 6.2.1. Izvještaja. **Obračunata amortizacija za građevinske objekte i dio amortizacije za transportna sredstva u ukupnom iznosu 30.456 KM, evidentirana je direktno na umanjeње kapitala (smanjenje statutarne rezervi) umjesto na trošak perioda kako nalažu paragrafi 48. i 49. MRS 16- Nekretnine, postrojenja i oprema.**

Navedeno ima za posljedicu da su rashodi tekućeg perioda podcijenjeni, a i finansijski rezultat precijenjen za navedeni iznos.

Preporuka:

- *Iznos amortizacije priznati kao rashod perioda za koji je obračunata, u skladu sa paragrafom 48. i 49. MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema.*

6.1.2.4 Nematerijalni troškovi

Nematerijalni troškovi iskazani su 77.570 KM, a najznačajniji su: troškovi premija osiguranja 17.409 KM, troškovi računovodstvenih usluga 10.000 KM (usluge vođenja poslovnih knjiga od strane Agencije za računovodstvo), troškovi advokatskih usluga 9.990 KM, troškovi telekomunikacijskih usluga 6.785 KM, troškovi revizorskih usluga 5.200 KM, troškovi reprezentacije 7.019 KM, troškovi poreza, naknada i drugih dadžbina 9.364 KM.

6.1.3 Finansijski rashodi

Finansijski rashodi iskazani su 18.094 KM i odnose se na redovne kamate po zaključenim ugovorima za finansijski lizing.

6.1.3.1 Ostali rashodi i gubici

Ostali rashodi i gubici iskazani su 42.280 KM, a odnose se na pomoći mjesnim zajednicama Odlukom direktora.

6.1.3.2 Povećanje vrijednosti zaliha učinaka

Povećanje vrijednosti zaliha učinaka iskazana su 570.500 KM, a odnose se na iskopani boksit koji se nalazi još u otkrivci, za koji su nastali stvarni troškovi, ali isti još nije izvađen iz bušotine i prenešen na zalihe već se iskazuje na poziciji proizvodnje u toku.

6.1.4 Finansijski rezultat

Društvo je u 2018. godini iskazalo pozitivan finansijski rezultat u iznosu 9.570 KM.

Ne možemo potvrditi iskazani finansijski rezultat, s obzirom na to da Društvo:

- nije evidentiralo amortizaciju građevinskih objekata i dio amortizacije za transportna sredstva, za 2018. godinu, u skladu sa paragrafima 48. i 49. MRS 16- Nekretnine, postrojenja i oprema (tačka 6.1.2.3 Izvještaja);
- nije vrednovalo zalihe u skladu sa zahtjevima MRS 2 – Zalihe (tačka 6.2.2.1 Izvještaja);
- nije vršilo test na umanjeње vrijednosti sredstava u skladu sa zahtjevima Standarda MRS 36- Umanjenje vrijednosti sredstava;
- nije izvršilo rezervisanja za obnovu zemljišta korištenog za vađenje rude, u skladu sa Zakonom o rudarstvu FBiH (tačka 8.2 Izvještaja).

Skupština Društva, do okončanja revizije, nije razmatrala Izvještaj o poslovanju Društva za 2018. godinu, nije je donijela Odluku o raspodjeli dobiti za 2018. godinu, obzirom da sjednica nije održana.

6.2 BILANS STANJA

6.2.1 Stalna sredstva i dugoročni plasmani

Struktura stalnih sredstava i dugoročnih plasmana na datum bilansa iskazana je:

	31.12.2018.	31.12.2017.
STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	2.996.291	3.111.601
Nematerijalna sredstva	1.068.138	1.105.110
Nekretnine, postrojenja i oprema	1.904.383	1.965.062
Dugoročna razgraničenja	23.770	41.429

Nematerijalna sredstva iskazana su 1.068.138 KM. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju, Društvo je na osnovu Rješenja Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije od 13.06.2014. godine, na nematerijalnoj imovini evidentiralo iznos od 1.105.110 KM. Isti se odnosi na utvrđenu količinu 736.740 tona boksita na dan 31.12.2013. godine. Za navedeni iznos povećana je i pozicija kapitala (statutarne i druge rezerve).

Procijenjene količine zaliha boksita od strane Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije trebale su biti evidentirane u vanbilansnoj evidenciji jer ne čine imovinu Društva, a polazni su osnov za izdavanje Koncesije od strane Županije Zapadnohercegovačke za eksploataciju boksita.

Navedeno ima za posljedicu da su nematerijalna sredstva i kapital (statutarne i ostale rezerve) precijenjeni za 1.105.110 KM.

Preporuka:

- **Zalihe boksita evidentirati u vanbilansnoj evidenciji u cilju pravilne i fer prezentacije imovine i kapitala.**

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazane su 1.904.383 KM. Struktura i promjene na ovoj imovini date se u slijedećoj tabeli:

							KM
Opis	Zemljišta	Građevinski Objekti	Postroj. i oprema	Transportna Sredstva	Mat.sredstva u pripremi	Ukupno	
1	2	3	4	5	6	7	
1 Nabavna vrijednost							
na dan 31.12.2017.	319.300	1.498.728	1.046.926	280.912	626.910	3.772.776	
direktna povećanja u 2018.	-	-	-	94.145		94.145	
prijenos sa pripreme	-	-	626.910		(626.910)	-	
prodaja	-	-	-	92.870	-	92.870	
na dan 31.12.2018.	319.300	1.498.728	1.673.836	282.187	-	3.774.051	
2 Akumulirana amortizacija							
na dan 31.12.2017.	-	732.542	947.869	127.303	-	1.807.714	
amortizacija za 2018.	-	27.648	68.641	13.258	-	109.546	
prodaja	-	-	-	47.591	-	47.591	
na dan 31.12.2018.	-	760.189	1.016.510	92.970	-	1.869.669	
3 Neto knjigovo. vrijednost							
na dan 31.12.2017.	319.300	766.186	99.057	153.609	626.910	1.965.062	
na dan 31.12.2018.	319.300	738.539	657.326	189.217	-	1.904.383	

Zemljište iskazano 319.300 KM, odnosi se na površinske jame na kojima se vrši bušenje i vađenje rude boksita i zemljišta ispod poslovne zgrade i skladišta i puteve.

Građevinski objekti iskazani su 738.539 KM, a čine ih: uprave i administracije zgrade, skladišta i magacin eksploziva. Smanjenje navedene imovine u 2018. godini izvršeno je za iznos obračunate amortizacije u iznosu od 27.648 KM.

Postrojenja i oprema iskazani su 657.326 KM, a čine ih oprema za obavljanje proizvodne djelatnosti (damperi, bageri, utovarivači, rovokopači, bušaće garniture, drobilice) i oprema za obavljanje

administrativnih poslova. Povećanje vrijednosti postrojenja i opreme iskazano 626.910 KM, odnosi se na nabavku rovokopača 429.774 KM i bagera 197.135 KM u 2017. godini. Smanjenje iskazane imovine izvršeno je za obračunatu amortizaciju.

Transportna sredstva iskazana su 189.217 KM, a čine ih putnički automobili, kamioni, teretna i vučna vozila, i ostala transportna sredstva. Smanjenje vrijednosti transportnih sredstava izvršeno je za prodana vozila u 2018. godini i za obračunatu amortizaciju u iznosu od 13.258 KM.

Amortizacija stalnih sredstava vrši se linearnom metodom otpisa po minimalnim stopama iz „Nomenklature sredstava koja se amortizuju i minimalne stope amortizacije“, a koje važeći Zakon o porezu na dobit priznaje u trošak perioda. Stope amortizacije date su u sljedećoj tabeli:

Grupa sredstava	Vijek trajanja (god.)	Stopa amortizacije (%)
Nematerijalna sredstva	-	-
Građevinski objekti	50	2
Postrojenja i oprema	12.5	8
Računarska oprema	5	20

Procjena vrijednosti umanjenja sredstava

Društvo na datum bilansa, kao ni ranijih godina, nije vršilo procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, niti je vršena procjena nadoknadive vrijednosti za takva sredstva, shodno paragrafu 9 i ostalim zahtjevima iz MRS 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava.

Preporuka:

- **Na datum bilansa vršiti procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadive vrijednosti takvog sredstva, u skladu sa zahtjevom MRS 36-Umanjenje vrijednosti sredstava.**

Vlasništvo nad nekretninama

Društvo nema uspostavljenu bazu podataka o zemljištu i građevinskim objektima sa kojima raspolaže, već ima samo pregled nekretnina prema knjigovodstvenim evidencijama. Prezentiran nam je zemljišno knjižni izvadak u kom je u vlasničkom listu iskazano pravo korištenja imovinom . Radi se o poslovnoj zgradi i zemljištu, dok za ostale nekretnine iskazane u knjigovodstvenim evidencijama Društvo nema posjedovne listove.

Preporuka:

- **Intenzivirati aktivnosti vezane za obezbjeđenje dokaza o vlasništvu i uknjižbi nekretnina kod nadležnih sudova.**

Hipoteke i založno pravo

Društvo nema ograničenja u raspolaganju imovinom, niti su na nekretninama i pokretnim stvarima upisana založna prava u korist trećih lica.

6.2.2 Tekuća sredstva

6.2.2.1 Zalihe i sredstva namijenjena prodaji

Na datum bilansa iskazane su slijedeće zalihe:

	KM	
	31.12.2018.	31.12.2017.
ZALIHE	1.014.718	422.353
Sirovine, materijal, rezervni dijelovi i sitan inventar	32.218	10.353
Proizvodnja u toku	687.500	287.000
Gotovi proizvodi	295.000	125.000

Zalihe sirovina, materijala, rezervnih dijelova i sitnog inventara iskazane su 32.218 KM, a najvećim dijelom čine ih: zalihe rezervnih dijelova i guma 15.592 KM, ambalaža 12.738 KM, eksploziva u skladištu 3.527 KM.

Proizvodnja u toku iskazana je 687.500 KM (11.000 tona boksita po procjeni Društva) i odnosi se na iskopani boksit koji se nalazi još u otkrivci, za koji su nastali stvarni troškovi, ali isti još nije izvađen iz bušotine i prenesen za zalihe.

Gotovi proizvodi iskazani u iznosu 295.000 KM, odnose se na zalihe iskopanog boksita (4.720 tona po procjeni Društva). Obračun zaliha se radi dva puta godišnje po polugodišnjem i godišnjem obračunu. **Na datum bilansa Društvo je zalihe mjerilo po prodajnoj cijeni.**

Društvo je cjelokupne troškove uključilo u obračun vrijednosti zaliha. Utvrđena cijena koštanja u 2018. godini iskazana je 58,4 KM/t i ista je utvrđena na osnovu ukupnih troškova i proizvedene količine uglja od 41.940 tona.

Nisu uspostavljene odgovarajuće evidencije o učešću pojedinih troškova u proizvodnji u toku i gotovih proizvoda. Nije prezentirana dokumentacija da Društvo vrši analize optimalnih troškova, niti opravdanost visine iskazanog troška. Zbog svega navedenog nije postupljeno u skladu sa MRS 2 – Zalihe, koji nalaže iskazivanje vrijednosti zaliha po prodajnoj ili cijeni koštanja, zavisno od toga koja je niža, a u trošak zaliha treba uključiti sve troškove nabavke, konverzije i druge troškove koji su nastali dovođenjem zaliha na sadašnju lokaciju i u sadašnje stanje. Isto je predviđeno i vlastitim Pravilnikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva. Obzirom da je izračun cijene koštanja urađen na ukupnu količinu prodanog boksita i uspostavljene evidencije ne daju podatak stvarne cijene koštanja, ne može se utvrditi koja je cijena niža (prodajna ili cijena koštanja) radi pravilnog mjerenja vrijednosti zaliha. Isto ima uticaj na cjelokupno poslovanje Društva, na ostvarivanje što boljih efekata upravljanja prirodnim bogatstvom koje mu je dato na raspolaganje, i u konačnici na iskazani poslovni rezultat. Efekte na finansijski rezultat nije moguće kvantificirati.

Preporuka:

- **Kod vrednovanja zaliha boksita vršiti pravilnu alokaciju troškova koji se mogu pripisati zalihama i mjerenje istih vršiti u skladu sa zahtjevima MRS 2 – Zalihe i usvojenim Pravilnikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva.**

6.2.2.2 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Struktura gotovine i gotovinskih ekvivalenata na datum bilansa je sljedeća:

	KM	
	31.12.2018.	31.12.2017.
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	20.371	15.061
Transakcijski račun – domaća valuta	20.246	14.923
Blagajne - domaća valuta	125	138

Gotovina i gotovinski ekvivalenti na dan 31.12.2018. godine iskazani su 20.371 KM, a odnose se na novčana sredstva koja se vode na računima kod poslovnih banaka.

Transakcijski računi otvoreni su kod poslovnih banaka u zemlji: UniCredit banka d.d. i Sparkasse banka d.d. Direktor Društva je ovlašten za potpisivanje i raspolaganje sredstvima kod poslovnih banaka.

U blagajni se evidentiraju: novčana sredstva podignuta sa transakcijskog računa u KM, isplate putnih naloga i dnevnica za službena putovanja u zemlji i inostranstvu, takse, te sitni računi. Blagajna se vodi i zaključuje svakodnevno.

Visina blagajničkog maksimuma je utvrđena Odlukom direktora iz 2017. godine i iznosi 400 KM.

6.2.2.3 Kratkoročna potraživanja, kratkoročni plasmani i aktivna vremenska razgraničenja

Na datum bilansa, u finansijskim izvještajima iskazana su sljedeća kratkoročna potraživanja:

	KM	
	31.12.2018.	31.12.2017.
POTRAŽIVANJA, PLASMANI I AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	74.765	546.998
Kratkoročna potraživanja	74.765	510.822
Potraživanja od kupaca u zemlji	74.765	510.822
Druga kratkoročna potraživanja	-	36.176

Potraživanja od kupaca iskazana su 74.765 KM i odnose se na potraživanja po osnovu izvršenih isporuka rude boksita Društvu „Erdal“ d.o.o. Sarajevo, na osnovu zaključenog Ugovora o kupoprodaji rude boksita. Isporuka navedene rude je fakturisana u skladu sa odredbama Ugovora. Potraživanja su naplaćena u januaru 2019. godine.

6.2.3 Kapital

Na datum bilansa iskazan je kapital sa slijedećom strukturom:

	KM	
	31.12.2018.	31.12.2017.
KAPITAL	3.133.766	3.221.870
Osnovni kapital	1.410.643	1.410.643
Statutarne i druge rezerve	968.460	1.035.888
Neraspoređena dobit ranijih godina	746.541	755.672
Neraspoređena dobit izvještajne godine	8.122	19.667

Osnovni kapital u finansijskim izvještajima iskazan je 1.410.643 KM, a u sudskom registru 2.000 KM. U sudski registar upisan je iznos od 2.000 KM, po osnovu Odluke o upisu osnovnog kapitala i usklađivanju statusa Društva sa Zakonom o javnim preduzećima u FBiH, koju je donijela Vlada Županije Zapadnohercegovačke 2010. godine, a prema kojoj je navedeni kapital u 100% vlasništvu Županije Zapadnohercegovačke.

Osnovni kapital iskazan u finansijskim izvještajima odnosi se na:

- upisani kapital po sudskom rješenju 2.000 KM;
- osnovni kapital 1.408.643 KM koji se odnosi na zemljište, nekretnine i opremu koja je prvobitno unešena u kapital Društva po osnovu popisa izvršenog u 2002. godini. U osnovni kapital uključeno je zemljište na kojem se vrši eksploatacije rude, upravna zgrada, ali i razna postrojenja i oprema s kojom je Društvo tada raspolagalo i isti nije upisan u sudskom registru.

Statutarne i druge rezerve iskazane su 968.460 KM. Iste se odnose na geološke rezerve boksita koje su evidentirane na osnovu Rješenja Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije od 13.06.2014. godine u iznosu od 1.105.110 KM (tačka 6.2.1 Izvještaja). U 2018. godini na ovoj poziciji izvršeno je smanjenje za 67.248 KM, a odnosi se na: realizaciju zaliha boksita 36.793 KM i na obračunate troškove amortizacije dijela stalnih sredstava za 2018. godinu u iznosu od 30.455 KM (tačka 6.2.1. Izvještaja).

Međutim, navedene geološke rezerve nisu mogle biti evidentirane kao statutarne i druge rezerve u bilansu Društva, što je šire pojašnjeno u tački 6.2.1 Izvještaja.

Neraspoređena dobit tekuće godine iskazana je 8.122 KM i odnosi se na ostvarenu dobit izvještajne godine.

Ne možemo potvrditi iskazani kapital jer je:

- osnovni kapital u finansijskim izvještajima 1.410.643 KM, a u sudskom registru 2.000 KM,
- statutarne i druge rezerve evidentirane su na osnovu Rješenja Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije od 13.06.2014. godine, u iznosu od 1.105.110 KM, za utvrđene količine boksita, na da 31.12.2013. godine. Ovaj iznos naknadno je smanjen za realizaciju zaliha boksita u 2018. godini i za dio obračunate amortizacije stalnih sredstava.

Preporuke:

- **Uskladiti osnovni kapital iskazan u finansijskim izvještajima i Rješenju o registraciji koje je izdato od strane nadležnog Suda;**
- **Statutarne i druge rezerve formirati u skladu sa zakonskim propisima, kako bi istinito i objektivno prikazalo finansijski položaj (stanje kapitala) na kraju izvještajne godine.**

6.2.4 Obaveze

U finansijskim izvještajima na datum bilansa iskazane su sljedeće obaveze:

	KM	
	31.12.2018	31.12.2017.
OBAVEZE	972.380	874.143
Dugoročne obaveze	326.873	445.648
Kratkoročne obaveze	645.507	428.495
Kratkoročne finansijske obaveze	-	-
Obaveze iz poslovanja	523.851	354.660
Obaveze po osnovu plata, naknada i ostalih primanja	114.422	72.017
Obaveze za PDV	5.808	-
Obaveze za ostale poreze i druge dažbine	1.426	1.818

6.2.4.1 Dugoročne obaveze

Dugoročne obaveze iskazane su 326.873 KM, a odnose se na obaveze po Ugovorima o finansijskom leasingu sa Raiffeisen bankom 223.360 KM i Sparkasse bankom 103.513 KM. Predmet Ugovora o sklopljenog sa Raiffeisen bankom, 30.06.2017. godine, jeste kupovina Hyndai rovkopača. Ukupan iznos ugovorene naknade iznosi 320.233 KM, nominalna kamatna stopa je 4,95% godišnje. Rok otplate je 60 mjeseci. Ugovor o finansijskom leasingu sklopljen sa Sparkasse bankom 16.10.2017. godine, na period od 36 mjeseci, odnosi se na kupovinu Bagera Hyndai. Ukupna vrijednost Ugovora je 157.250 KM, nominalne kamatne stope je 4,89% godišnje.

Društvo ne klasifikuje obaveze po osnovu dugoročnih kredita, na dugoročnoj i kratkoročnoj osnovi, odnosno kratkoročni dio dugoročnih obaveza koji dospijeva u roku od jedne godine od datuma bilansa, ne iskazuje prilikom bilansiranja kao kratkoročne obaveze, što nije u skladu sa zahtjevima MRS 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja i članom 34. Pravilnika o kontnom okviru, sadržaju konta i primjeni kontnog okvira za privredna društva⁵

Preporuka:

- **Obaveze po dugoročnim kreditima, koje dospijevaju u roku od jedne godine od datuma bilansa, evidentirati i iskazati u skladu sa MRS 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja i članom 34. Pravilnika o kontnom okviru, sadržaju konta i primjeni kontnog okvira za privredna društva.**

Kratkoročne obaveze iskazane su 645.507 KM, a odnose se na: obaveze iz poslovanja 523.851 KM, obaveze po osnovu plata, naknada i ostalih primanja zaposlenih 114.422 KM, obaveze za PDV 5.808 KM i druge obaveze 1.426 KM.

Obaveze po osnovu plata, naknada i ostalih primanja odnose se na obaveze za neto plate za 12. mjesec 2018. kao i neizmirene obaveze po osnovu doprinosa za novembar i decembar 2018. Plata za decembar isplaćena je u januaru 2019. godine, a obaveze za poreze na plate i naknade u martu 2019. godine.

Obaveze iz poslovanja iskazane su 523.851 KM, a odnose se na obaveze prema dobavljačima za isporuku roba i izvršene usluge. Nabavljane robe i usluge u 2018. godini najvećim dijelom su se odnosile na nabavku: goriva, eksploziva, rezervni dijelovi, usluge prevoza rude, usluge održavanja opreme i vozila, itd.

⁵ „Sl. Novine FBiH“, br.82/10

Od ukupnih obaveza prema dobavljačima u zemlji najznačajnije su obaveze prema: „GRAM TRANS“ Široki Brijeg 163.263 KM, Bagarić Široki Brijeg 60.893 KM, ZDB d.o.o. Široki Brijeg 20.539 KM, Keso promet d.o.o. Kozluk 51.731 KM, VIBAR Široki Brijeg 27.480 KM.

Obaveze za PDV iskazane su 5.808 KM i odnose se obavezu za decembar 2018. godine.

6.2.4.2 Popis sredstava i obaveza

Na osnovu Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa, 30.12.2018. godine, Odlukom direktora formirana je Komisija za popis imovine i obaveza. Komisija je sačinila zapisnik o izvršenom popisu: zaliha gotovih proizvoda i proizvodnje u toku, stalnih sredstava, novčanih sredstva, potraživanja i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2018. godine. Prema prezentiranom Izveštaju o Popisu proizvodnje u toku i zaliha rude boksita konstatovane su količine sa prodajnom cijenom. Obzirom da nam nije prezentiran interni akt o načini i postupku vršenja popisa navedenih pozicija, i obzirom da istom nismo prisustvovali, ne možemo potvrditi kompletnost izvršenog popisa. Također, Društvo nije izvršilo popis obaveza prema dobavljačima, već se samo navodi ukupan iznos istih, te da navedeni iznosi odgovaraju iznosima iskaznim u poslovnim knjigama Društva, bez konstatovanja za koje stavke obaveza nisu obezbjeđeni izvještaji o saglasnosti salda (IOS-i), čime bi se utvrdila tačnost iskazanih stanja obaveza.

Na osnovu naprijed navedenog, ne možemo potvrditi da je Društvo izvršilo cjelokupan popis imovine i obaveza u skladu sa odredbama članova 25. i 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Preporuka:

- **Godišnji popis imovine i obaveza vršiti u skladu sa članovima 25. i 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.**

6.3 IZVEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

U Izveštaju o novčanim tokovima, iskazani su ukupni novčani primici 3.363.581 KM i ukupne novčane isplate 3.358.271 KM, što za rezultat ima pozitivan novčani tok u iznosu 5.310 KM. Izveštaj o novčanom toku sačinjen je u skladu sa Pravilnikom o sadržaju i formi finansijskih izvještaja za privredna društva.

6.4 IZVEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

U Izveštaju o promjenama na kapitalu za 2018. godinu iskazane vrijednosti na pojedinim pozicijama su usklađene sa iskazanim vrijednostima u Bilansu stanja i Bilansu uspjeha.

6.5 BILJEŠKE UZ FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

Bilješke uz finansijske izvještaje nisu sastavljane u skladu sa zahtjevima iz MRS 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja i zahtijeva ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja kao i člana 36. Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH. **U Bilješkama uz finansijske izvještaje dati su statistički podaci po bilansnim pozicijama (povećanje, smanjenje, učešće), a nisu date potrebne informacije i dodatna pojašnjenja korisnicima finansijskih izvještaja, u skladu sa zahtjevima propisa koji uređuju objavljivanja uz finansijske izvještaje.**

Preporuka:

- **Bilješke uz finansijske izvještaje sastavljati u skladu sa zahtjevima iz MRS 1- Prezentacija finansijskih izvještaja i zahtijeva ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja.**

7. JAVNE NABAVKE

Društvo je 11.12.2017. godine donijelo Plan javnih nabavki za 2018. godinu, kojim su planirane nabavke u ukupnom iznosu od 460.000 KM i to: dvije nabavke roba putem otvorenog postupka u vrijednosti 376.000 KM, tri nabavke roba i usluga putem konkurentskog zahtjeva u vrijednosti 72.000 KM, dvije nabavke roba i usluga putem direktnog sporazuma u vrijednosti 12.000 KM.

Prema prezentiranim podacima, u 2018. godini, provedeno je 15 postupaka nabavki i zaključeni su ugovori ukupne vrijednosti od 611.900 KM (bez PDV-a) i to: tri nabavke putem otvorenog postupka u vrijednosti 442.000 KM, devet postupka putem direktnih sporazuma ukupne vrijednosti 47.900 KM i tri postupka putem konkurentskog zahtjeva za dostavu ponuda ukupne vrijednosti 122.000 KM.

Revidirali smo osam postupka i procedura dodjele ugovora u 2018. godini ukupne vrijednosti 579.000 KM ili 94 % vrijednosti ukupno zaključenih ugovora, i to: tri ugovora dodijeljenih putem otvorenog postupka (vrijednosti 442.000 KM), tri konkurentska zahtjeva (u vrijednosti 122.000 KM) i tri direktna sporazuma (u vrijednosti 15.000 KM).

Uvidom u dokumentaciju provedenih postupaka nismo uočili propuste, međutim, uvidom u kartice dobavljača i s njima povezane troškove, uočili smo da je tokom 2018. godine Društvo vršilo nabavku roba i usluga bez provedenih postupaka u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

Među najznačajnijim su:

- **Nabavke usluga prijevoza rude boksita** u ukupnom iznosu 478.461 KM. Društvo je u 2018. godini sa transportnim kompanijama ugovorilo prijevoz rude boksita od radilišta Orašnica do depoa Visoka Glavica kao i prijevoz rude od depoa do Mostara. Prijevoz rude boksita od radilišta do depoa Visoka Glavica vršila je firma GRAM TRANS d.o.o. Široki Brijeg na osnovu Ugovora sklopljenog **bez provedenog postupka javne nabavke**, za količinu od 9.800 tona, ukupne vrijednosti 49.000 KM bez PDV-a (57.330 KM sa PDV). Prijevoz rude od depoa do Mostara vršili su slijedeći prevoznici: SM Transkop, KESO PROMET d.o.o. Kozluk, Lalović d.o.o., Aqua life d.o.o. Sokolac, Sara d.o.o. Pađine Kozluk, Ravnjaković Vesko JPS Milići, Paprača Granit d.o.o. i Krupa trans. **Navedene usluge vršene su na osnovu zaključenih Ugovora, bez provedenog postupka javne nabavke.** Ugovorena cijena iznosila je 4,5 KM/t za navedenu relaciju;
- **Nabavka goriva za potrebe rudnika** u ukupnom iznosu 51.289 KM. Gorivo se nabavljalo od dobavljača ZDB d.o.o. Široki Brijeg na osnovu Ugovora iz 2017. godine, **bez provedenog postupka javne nabavke**, tokom cijele 2018. godine, kao i prva tri mjeseca 2019. godine, iako je u 2018. godini proveden otvoreni postupak nabavke goriva i Ugovori potpisani sa najpovoljnijim ponuđačima;
- **Nabavka rabljenog teretnog vozila (dupla kabina)** u iznosu 10.000 KM;
- **Nabavka rabljenog vozila** u iznosu 22.000 KM.

Uvidom u postupke direktnih sporazuma uočili smo da su kod nabavki Izvođenje dodatnih radova trasiranje i pravljenje pristupnog puta za ležište Trn-Osridak za potrebe rudnika sklopljena dva Ugovora putem direktnog sporazuma, sa Autoprijevoznikom Berislavom Gakićem, u vrijednostima 5.600 KM bez PDV-a (6.552 KM sa PDV) i 5.750 KM bez PDV-a (6.727,50 KM sa PDV). Navedeno ima za posljedicu dijeljenje predmeta nabavki, **što također nije u skladu sa članom 15. stav 6. Zakona o javnim nabavkama.**

Preporuka:

- **Postupke nabavki roba i usluga provoditi u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, kako bi se osigurala pravična i aktivna konkurencija, s ciljem najefikasnijeg korištenja javnih sredstava.**

8. OSTALI NALAZI

8.1 Sudski sporovi

Prema prezentiranim podacima, protiv Društva je vođen spor ukupne vrijednosti 313.130 KM, na ime duga prema JP Željeznice FBiH. Sud je donio pravomoćnu i izvršnu presudu 05.10.2010. godine. Na osnovu pomenute presude, Sud je 27.08.2018. godine, donio Rješenje o ovrsi na pomenuti iznos uvećan za zateznu kamatu. Na isti je podnesen Prigovor, obzirom da, je na osnovu dostavljenog izvoda otvorenih stavki, na dan 31.12. 2017. godine sa JP Željeznice FBiH usaglašeno stanje dugovanja od 27.731 KM.

Društvo prema, prezentiranim podacima na dan 31.12.2018. godine, nema pokrenutih sudskih postupaka protiv trećih lica.

8.2 Potencijalne obaveze

Prema članu 59. Zakona o rudarstvu FBiH, Društvo ima zakonsku obavezu da obnovi zemljište korišteno za vađenje rude tj. mora izvršiti konačnu sanaciju zemljišta i rekultivaciju okoliša i otkloniti posljedice nastale pri izvođenju rudarskih radova. Na dan 31.12.2018. godine, kao ni prethodnih godina, Društvo nije rezervisalo obavezu za obnovu eksploatisane rude. Društvo je trebalo svake godine procijeniti iznos rezervisanja za vraćanje zemljišta u prvobitno stanje u skladu sa Zakonom o rudarstvu FBiH, kao i u skladu sa zahtjevima Zakonskog okvira finansijskog izvještavanja u FBiH.

Navedeno je imalo za posljedicu da su rashodi tekućeg perioda manje iskazani, a da je finansijski rezultat precijenjen. Efekat istog nije moguće kvantificirati.

Preporuka:

- ***U skladu sa tačkama 33. i 38. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja izvršiti rezervisanja za obnovu zemljišta korištenog za vađenje rude, kako nalaže član 59. Zakona o rudarstvu FBiH.***

Društvo je u martu 2017. godine, sklopilo Ugovor sa Vladom Županije Zapadnohercegovačke o koncesiji za eksploataciju boksita na ležištu „Orašnica L-45“ eksploatacijsko polje „Crne Lokve-Gnjat“ Široki Brijeg. Ugovor je sklopljen na osnovu člana 11. i 26. Zakona o koncesijama Županije Zapadnohercegovačke⁶ i Odluke o dodjeli koncesije gospodarskom društvu „Rudnici boksita“ d.o.o. Široki Brijeg za eksploataciju boksita na ležištu L-45 „Orašnica“ (februara 2017. godine). Ugovorom je utvrđena naknada u visini od 1,50 KM po toni iskopane rude.

Dana 23.01.2019. godine Društvu je dostavljena Obavijest Uprave za inspektorske poslove Županije Zapadnohercegovačke, u prema kojoj je utvrđeno da je zaključno sa 31.12.2018. godine ukupno eksploatisano 15.125 tona boksita na ležištu koje je predmet koncesije. **Utvrđena je i ukupna koncesijska naknada za 2018. godinu u iznosu 22.853 KM. Navedeni iznos utvrđen je u skladu sa potpisanim Ugovorom o koncesiji.** Do okončanja revizije Društvo nije primilo fakturu od Vlade Županije, a niti je izvršilo rezervisanja za navedeni iznos.

Društvo nije, u skladu sa tačkama 33. i 38. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja i člana 41. Pravilnika o kontnom okviru, sadržaju konta i primjeni kontnog okvira za privredna Društva, evidentiralo obavezu za koncesiju na poziciju pasivnih vremenskih razgraničenja kao stavke koja predstavlja odgođeno plaćanje troškova tekućeg perioda za koje nije primljena faktura. Navedeno ima za posljedicu da su obaveze i rashodi podcijenjeni za navedeni iznos.

Preporuka:

- ***Utvrđene obaveze evidentirati i iskazivati u skladu sa tačkama 33. i 38. Okvira za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja i članom 41. Pravilnika o kontnom okviru, sadržaju konta i primjeni kontnog okvira za privredna društva.***

⁶ „Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke br. 13/13“;

9. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA

Društvo u ostavljenom roku nije dostavilo komentare na Nacrt izvještaja o izvršenoj finansijskoj reviziji za 2018. godinu, tako da ovaj Izvještaj predstavlja konačan Izvještaj bez korekcija u odnosu na Nacrt izvještaja o finansijskoj reviziji za 2018. godinu.

**Rukovodilac sektora
za finansijsku reviziju**

Mira Pažin, dipl. oec

**Tim
za reviziju:**

Alida Selimović, dipl. oec - vođa tima

Nina Šunjić, dipl. oec - član tima

IV PRILOG GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Bilans uspjeha za period 01.01.-31.12.2018. godine			
Naziv: Rudnici Boksita d.o.o. za eksploataciju rude Široki Brijeg			
	Pozicija	Tekuća godina	Prethodna godina
A)	DOBIT ILI GUBITAK PERIODA		
	POSLOVNI PRIHODI I RASHODI		
I	Poslovni prihodi (od 1 do 4)	2.447.683	2.897.176
1	Prihodi od prodaje robe	-	-
2	Prihodi od prodaje učinaka	2.444.382	2.897.048
3	Prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka	-	-
4	Ostali poslovni prihodi	3.301	128
II	Poslovni rashodi (od 1 do 8)	2.390.947	2.861.501
1	Nabavna vrijednost prodane robe	-	-
2	Materijalni troškovi	610.637	518.150
3	Troškovi plaća i ostalih ličnih primanja	1.137.062	1.061.455
4	Troškovi proizvodnih usluga	1.057.088	1.452.624
5	Amortizacija	79.090	50.977
6	Troškovi rezervisanja	-	-
7	Nematerijalni troškovi	77.570	55.295
8	Povećanje vrijednosti zaliha učinaka	570.500	277.000
III	Dobit od poslovnih aktivnosti (I – II)	56.736	35.675
	Gubitak od poslovnih aktivnosti (II – I)	-	-
	FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI		
IV	Finansijski prihodi (od 1 do 2)	-	-
1	Finansijski prihodi od povezanih pravnih lica	-	-
2	Prihodi od kamata	-	-
V	Finansijski rashodi (od 1 do 5)	18.094	390
1	Finansijski rashodi iz odnosa sa povezanim pravnim licima	-	-
2	Rashodi kamata	17.840	390
3	Negativne kursne razlike	-	-
4	Rashodi iz osnova valutne klauzule	-	-
5	Ostali finansijski rashodi	254	-
VI	Dobit od finansijskih aktivnosti (IV-V)	-	-
	Gubitak od finansijske aktivnosti (V-IV)	18.094	390
VII	Dobit redovne aktivnosti (III - VI) > 0	38.642	35.285
VIII	Gubitak od redovne aktivnosti (III - VI) < 0	-	-
	OSTALI PRIHODI I RASHODI		
IX	Ostali prihodi i dobici (od 1 do 7)	13.208	-
1	Dobici od prodaje osnovne imovine	10.427	-
2	Dobici od prodaje investicijskih nekretnina	-	-
3	Dobici od prodaje bioloških sredstava	-	-
4	Dobici od prodaje učešća u kapitalu i vrijednosnih papira	-	-
5	Dobici od prodaje materijala	-	-
6	Viškovi	-	-
7	Otpis obaveza, ukinuta rezervisanja i ostali prihodi	2.781	-
X	Ostali rashodi i gubici (od 1 do 9)	42.280	13.800
1	Gubici od prodaje i rashodovanja stalnih sredstava	-	-
2	Gubici od prodaje i rashodovanja investicijskih nekretnina	-	-
3	Gubici od prodaje i rashodovanja bioloških sredstava	-	-
4	Gubici od prodaje učešća u kapitalu i vrijednosnih papira	-	-
5	Gubici od prodaje materijala	-	-
6	Manjkovi	-	-
7	Rashodi iz osnova zaštite od rizika	-	-
8	Rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja	-	-
9	Rashodi i gubici na zalihama i ostali rashodi	42.280	13.800
XI	Dobit po osnovu ostalih prihoda i rashoda (IX-X)	-	-
XII	Gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda (X-IX)	29.072	13.800
	PRIHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI SREDSTAVA	-	-

1*	Prihodi iz osnova usklađivanja vrijednosti zaliha	-	-
	RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI SREDSTAVA		
2*	Umanjenje vrijednosti materijalne osnovne imovine	-	-
3*	Povećanje vrijednosti specifičnih stalnih sredstava	-	-
4*	Umanjenje vrijednosti zaliha	-	-
5*	Prihodi iz osnova promjene računovodstvenih politika	-	-
6*	Rashodi iz osnova promjena računovodstvenih politika	-	-
	DOBIT ILI GUBITAK OD NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XIII	Dobit neprekinutog poslovanja prije poreza	9.570	21.485
XIV	Gubitak od neprekinutog poslovanja prije poreza	-	-
	POREZ NA DOBIT NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
1	Porezni rashodi perioda	957	1.818
	NETO DOBIT ILI GUBITAK NEPREKINUTOG POSLOVANJA		
XV	Neto dobit neprekinutog poslovanja	8.616	19.667
XVI	Neto gubitak neprekinutog poslovanja	-	-
	DOBIT ILI GUBITAK OD PREKINUTOG POSLOVANJA		
	Prihodi i dobiti iz osnova prodaje imovine namijenjene prodaji	-	-
	Gubitak od prekinutog poslovanja		
XVII	Neto dobit perioda	8.616	19.667
XVIII	Neto gubitak perioda	-	-
B)	OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT ILI GUBITAK	-	-
	Ukupna neto sveobuhvatni dobit perioda	-	-
	Ukupni neto sveobuhvatni gubitak perioda	-	-

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i iste odobrila dana 26.02.2019. godine

Direktor
Stanko Ljubić

Bilans stanja na dan 31.12.2018. godine					
Naziv: Rudnici Boksita d.o.o. za eksploataciju rude Široki Brijeg					
1	Pozicija	Iznos tekuće godine			Iznos prethodne godine /neto/
		Bruto	Ispravka vrijednosti	NETO (3-4)	
2		3	4	5	5
	A K T I V A				
1	A) STALNA SREDSTVA I DUGOR. PLASMANI	5.073.672	2.077.381	2.996.291	3.111.601
1	Nematerijalna sredstva	1.105.110	36.972	1.068.138	1.105.110
2	Nekretnine, postrojenja i oprema	3.944.792	2.040.409	1.904.383	1.965.062
3	Dugoročna razgraničenja	23.770	-	23.770	41.429
	B) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	-	-	-	-
	C) TEKUĆA SREDSTVA (1 do 2)	1.109.854	-	1.109.854	984.412
1	Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	1.014.718	-	1.014.718	422.353
2	Gotovina i kratkoročna potraživanja	95.136	-	95.136	562.059
	D) ODLOŽENA POREZNA SREDSTVA	-	-	-	-
	E) GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA	-	-	-	-
	I) POSLOVNA AKTIVA (A+B+C+D+E)	6.183.526	2.077.381	4.106.145	4.096.013
	Vanbilansna evidencija	-	-	-	-
	UKUPNO AKTIVA (I+II)	6.183.526	2.077.381	4.106.145	4.096.013
	P A S I V A				
	A) KAPITAL (1 do 7)			3.133.766	3.221.870
1	Osnovni kapital			1.410.644	1.410.643
2	Rezerve			968.460	1.035.888
3	Revalorizacije rezerve			-	-
4	Nerealizovani dobiti			-	-
5	Nerealizovani gubici			-	-
6	Neraspoređena dobit			754.662	775.339
7	Gubitak do visine kapitala			-	-
	B) DUGOROČNA REZERVISANJA			-	-
	C) DUGOROČNE OBAVEZE			326.873	445.648
	D) ODLOŽENE POREZNE OBAVEZE			-	-
	E) KRATKOROČNE OBAVEZE (1 do 6)			645.506	428.495
1	Kratkoročne finansijske obaveze			-	-
2	Obaveze iz poslovanja			523.852	354.660
3	Obaveze iz specifičnih poslova			-	-
4	Obaveze po osnovu plaća i ostalih naknada			114.422	72.017
5	Obaveze za PDV			5.808	-
6	Obaveze za porez na dobit			1.424	1.818
	F) PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA			-	-
	G) ODLOŽENE POREZNE OBAVEZE			-	-
	I) POSLOVNA PASIVA (A+B+C+D+E+F+G)			4.106.145	4.096.013
	Vanbilansna evidencija	-	-	-	-
	UKUPNO PASIVA (I+II)			4.106.145	4.096.013

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i iste odobrila dana 26.02.2019. godine

Direktor:
Stanko Ljubić

Izveštaj o gotovinskim tokovima za period od 01.01. do 31.12.2018. godine (INDIREKTNA METODA)				
Naziv: Rudnici Boksita d.o.o. za eksploataciju rude Široki Brijeg				
	Opis	Oznaka (+,-)	IZNOS	
			Tekuća godina	Prethodna godina
	A. GOTOVINSKI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
1	Neto dobit(gubitak) za period		8.122	19.667
	Usklađivanje za:			
2	Amortizacija/vrijednost usklađivanja nematerijalnih sredstava	+	79.090	50.977
3	Gubici (dobiti) od otuđenja nematerijalnih sredstava	+(-)	(10.427)	-
4	Amortizacija/vrijednost usklađivanja materijalnih sredstava	+		
5	Gubici (dobiti) od otuđenja materijalnih sredstava	+(-)	-	-
6	Usklađivanje iz osnova dugoročnih finansijskih sredstava	+(-)	-	-
7	Nerealizovani rashodi (prihodi) od kursnih razlika	+(-)	-	-
8	Ostala usklađivanja za negotovinske stavke	+(-)	-	-
9	Ukupno 2 do 8		68.663	50.977
10	Smanjenje (povećanje) zaliha	+(-)	(592.365)	(284.498)
11	Smanjenje (povećanje) potraživanja od prodaje	+(-)	436.057	235.493
12	Smanjenje (povećanje) drugih potraživanja	+(-)	36.176	(36.176)
13	Smanjenje (povećanje) aktivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	-	-
14	Povećanje (smanjenje) obaveza prema dobavljačima	+(-)	169.192	143.776
15	Povećanje (smanjenje) drugih obaveza	+(-)	(70.956)	385.325
16	Povećanje (smanjenje) pasivnih vremenskih razgraničenja	+(-)	-	-
17	Ukupno 10 do 16		(21.896)	443.920
18	Neto gotovinski tok iz poslovnih aktivnosti (1+9+17)		54.889	514.564
	B. GOTOVINSKI TOKOVI IZ ULAGAČKIH AKTIVNOSTI			
19	Prilivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (20 do 25)		-	-
20	Prilivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	+	-	-
21	Prilivi iz osnova prodaje dionica i udjela	+	-	-
22	Prilivi iz osnova prodaje stalnih sredstava	+	-	-
23	Prilivi iz osnova kamata	+	-	-
24	Prilivi od dividendi i učešća u dobiti	+	-	-
25	Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana		-	-
26	Odlivi gotovine iz ulagačkih aktivnosti (27 do 30)			
27	Odlivi iz osnova kratkoročnih finansijskih plasmana	-	-	-
28	Odlivi iz osnova kupovine dionica i udjela	-	-	-
29	Odlivi iz osnova kupovine stalnih sredstava	-	-	-
30	Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih finansijskih plasmana	-	-	-
31	Neto priliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (I-II)		-	-
32	Neto odliv gotovine iz ulagačkih aktivnosti (II-I)		-	-
	C. GOTOVINSKI TOKOVI IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI			
33	Prilivi gotovine iz finansijskih aktivnosti (34 do 37)		-	-
34	Prilivi iz osnova povećanja osnovnog kapitala	+	-	-
35	Prilivi iz osnova dugoročnih kredita	+	-	-
36	Prilivi iz osnova kratkoročnih kredita	+	-	-
37	Prilivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	+	-	-
38	Odlivi gotovine iz finansijskih aktivnosti (39 do 44)		49.579	656.809
39	Odlivi iz osnova otkupa vlastitih dionica i udjela	-	-	-
40	Odlivi iz osnova dugoročnih kredita	-	-	-
41	Odlivi iz osnova kratkoročnih kredita	-	-	-
42	Odlivi iz osnova finansijskog lizinga	-	-	-
43	Odlivi iz osnova isplaćenih dividenda	-	-	-
44	Odlivi iz osnova ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	-	49.579	656.809
45	Neto priliv gotovine iz finansijskih aktivnosti (I-II)		-	-
46	Neto odliv gotovine iz finansijskih aktivnosti (II-I)		49.579	656.809
47	D. UKUPNI PRILIVI GOTOVINE		54.889	514.564

48	E. UKUPNI ODLIVI GOTOVINE		49.579	656.809
49	F. NETO PRILIV GOTOVINE		5.310	-
50	G. NETO ODLIV GOTOVINE		-	142.245
51	H. Gotovina na početku izvještajnog perioda		15.061	157.306
52	I. Pozitivne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	+	-	-
53	J. Negativne kursne razlike iz osnova preračuna gotovine	-	-	-
54	K. Gotovina na kraju izvještajnog perioda		20.371	15.061

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i iste odobrila dana 26.02. 2019. godine

Direktor:
Stanko Ljubić

Izveštaj o promjenama u kapitalu za period koji završava na dan 31.12.2018. godine								
Naziv: Rudnici Boksita d.o.o. za eksploataciju rude Široki Brijeg								
VRSTA PROMJENE NA KAPITALU	Dionički kapital	Revalorizaci one rezerve	Nerealizovani dobiti/gubici	Ostale rezerve	Akumulir. neraspor. dobit/ nepokriveni gubitak	UKUPNI KAPITAL (2+3+4+5+7)	MANJISKI INTERES	UKUPNO KAPITAL (7+8)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Stanje na dan 31.12.2016. g.	1.410.643	-	-	1.035.888	755.670	3.202.201	-	3.202.201
2.Efekti promjena u računovod. politikama	-	-	-	-	-	-	-	-
3.Efekti ispravki grešaka	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Ponovo iskazano stanje na dan 01.01.2017..	1.410.643	-	-	1.035.888	755.670	3.202.201	-	3.202.201
5.Efekti reval.materij.i nem.sredstava	-	-	-	-	-	-	-	-
6. Nerealizovani dobiti/gubici	-	-	-	-	-	-	-	-
7.Kursne razlike nastale	-	-	-	-	-	-	-	-
8.Neto dobit (gubitak) iskazan u bilansu uspjeha	-	-	-	-	19.667	19.667	-	19.667
9.Neto dobiti/gubici priznati direktno u kapitalu	-	-	-	-	2	2	-	2
10. Objavljene dividende	-	-	-	-	-	-	-	-
11. Emisija dionica kapitala	-	-	-	-	-	-	-	-
12. Stanje na dan 31.12.2017.godine	1.410.643	-	-	1.035.888	775.339	3.221.870	-	3.221.870
13. Efekti promjena u računovod. politikama	-	-	-	-	-	-	-	-
14.Efekti ispravki grešaka	-	-	-	-	-	-	-	-
15.Ponovo iskazano stanje na dan 01.01.2018.	1.410.643	-	-	1.035.888	775.339	3.221.870	-	3.221.870
16.Efekti reval.materij.i nem.sredstava	-	-	-	-	-	-	-	-
17.Nerealizovani dobiti/gubici	-	-	-	-	-	-	-	-
18.Neto dobit (gubitak) iskazan u bilansu uspjeha	-	-	-	-	8.122	8.122	-	8.122
19.Neto dobiti/gubici priznati direktno u kapitalu	-	-	-	(67.428)	67.428	-	-	-
20.Objavljene dividende	-	-	-	-	(96.226)	(96.226)	-	(96.226)
21.Stanje na dan 31.12.2018. god.	1.410.643	-	-	968.460	754.663	3.133.766	-	3.133.766

Uprava je pripremila finansijske izvještaje i iste odobrila dana 26.02.2019. godine

Direktor:
Stanko Ljubić

